

13. Приватне листування Сергія Стуканова в ВКонтакті з Дар'єю Куренною. Повідомлення Сергія Стуканова від 31 жовтня 2013 р.
14. Стуканов Сергій: «До нас приходять люди, які до цього українською не розмовляли!» / автор Олександр Кисельов; інтерв'ю з Сергієм Стукановим. *Гурт*. 2013. 3 липня. URL: <https://www.gurt.org.ua/interviews/18595/>
15. Стуканов С. На сході України започатковано мережу Українських розмовних клубів. *Gazeta.ua*. 2013. 9 січня. URL: https://gazeta.ua/articles/mova-zavtra/_na-shodi-ukrayini-zapochatkovano-merezhu-ukrayinskih-rozmovnih-klubiv/475981
16. Український розмовний клуб Донецька: Ми намагалися уникнути звинувачень у націоналізмі / ведучий Михайло Кукін; інтерв'ю з Сергієм Стукановим і Володимиром Бондарєвим. *Громадське радіо*. 2017. 21 грудня. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/kyiv-donbas/ukrayinsky-rozmovnyy-klub-donetska-my-namagalysya-unyknuty-zvynuvachen-u-nacionalizmi>

ЄВРОМАЙДАН У М. БЕРДЯНСЬК (ЛИСТОПАД 2013 – СІЧЕНЬ 2014 РР.)

Тоцька Софія

У статті охарактеризовано події Євромайдану у м. Бердянськ (листопад 2013 – початок січня 2014 рр.) Встановлено хронологічну послідовність подій Євромайдану. Дослідження ґрунтуються на основі опитувань учасників Майдану з м. Бердянськ.

Ключові слова: *Європейська інтеграція, Майдан, Революція Гідності, мітинги, Євромайдан, Бердянськ.*

На сучасному етапі розвитку історичної науки актуальним є вивчення подій Революції Гідності та Євромайдану у Бердянську як складової частини загальнонаціонального явища. Важливим є дослідження питання Революції Гідності у Запорізькій області. Актуальність досліджуваної теми полягає у розумінні та сприйнятті важливості спільної боротьби українців проти режиму В. Януковича за вступ до ЄС.

У другій половині листопада 2013 р. студенти Бердянського державного педагогічного університету починають активно реагувати на події київського Майдану. У соціальних мережах «Вконтакті» та «Фейсбук» створюються групи, де учасники мітингів залучали свідоме населення м. Бердянська до протестів та підтримки Європейського Союзу [1].

28 листопада 2013 р. відбулися збори Євромайдану щодо підтримки вступу України до ЄС. Мітингувальники вийшли з прапорами України та ЄС, тримали плакати «Бердянськ – до Європи», «Схід і Захід разом». На акцію проти зупи-

нення Кабінетом міністрів України підготовки до підписання угоди про асоціацію з Європейським Союзом у Бердянську вийшло близько 200 осіб. Серед людей, які прийшли на мітинг, були студенти, пенсіонери, співробітники виконкому, журналісти. Учасники акції говорили про необхідність підтримати курс України до Європи, що робити це потрібно вже тепер [2].

2 грудня 2013 р. біля бердянського міськвиконкому проходив Майдан за вступ України до Європейського Союзу. Участь брали 50–200 осіб, до вечора чисельність збільшилася до 500 осіб. Учасники пропагували ідеї ЄС. Лунали вигуки «З Україною в серці!», «Україна понад усе», «Москва! Геть руки від України». Водночас люди, які проходили повз мітингувальників, говорили, що вони є фашистами, нацистами, сатаністами, повіями [1].

3 грудня 2013 р. проведено марш з українською та проєвропейською символікою на Проспекті Леніна у м. Бердянськ. Мітингуючі хотіли зустрітися з мером м. Бердянська і дізнатися про його бачення ситуації. Через годину О. Баккай вийшов до мітингуючих та запросив усіх за круглий стіл. Люди вимагали, щоб не було жодних «кабінетних» розмов. Мер міста просив мітингувальників не допустити кровопролиття та вимагав, щоб на бердянському майдані не було сутичок та непорозумінь [3].

15 грудня 2013 р. євромайданівці зібралися біля входу до міськвиконкому та скандували «Разом нас багато – нас не подолати!» [1].

23 грудня 2013 р. на площі біля міськвиконкому євромайданівці пропагували ідеї проєвропейського спрямування України [2].

19 січня 2014 р. жителі м. Бердянська відреагували на «Диктаторські закони від 16 січня». Мітингуючі роздавали листівки з написами «Україна у нас єдина», один з організаторів Євромайдану, О. Сухомлинський, виготовив плакат «У країні диктатура» [1].

22 січня 2014 р. в День Соборності України вулицями Бердянська рухався Автомайдан, близько 10 машин зі стягами Європейського Союзу та України. Офіційним гаслом Автомайдану був «Український вибір – єдиноправильний для сучасної України». Цього ж дня близько 20 людей проєвропейського напрямку вийшли до міськвиконкому з прапорами України та ЄС [1].

Отже, період з кінця листопада до початку січня 2014 р. характеризується масовими виступами населення м. Бердянськ проти проросійської політики влади. Бердянці протестували проти влади В. Януковича та його поплічників. Активними учасниками Євромайдану в Бердянську стали викладачі та студенти Бердянського державного педагогічного університету. На Майдані у Бердянську висувалися вимоги до чинних на той час місцевих та обласних керівників щодо самоусунення з посад.

Джерела та література

1. Інтерв'ю С. Тоцької з учасником революційних подій у м. Бердянськ А. Омельченко, 1970 р. н., м. Бердянськ. 29.10.2021 р.
2. Інтерв'ю С. Тоцької з учасником революційних подій у м. Бердянськ В. Ільїним, 1973 р. н., м. Бердянськ. 25.10.2021 р.
3. Інтерв'ю С. Тоцької з учасником революційних подій у м. Бердянськ Л. Подколзіним, 1964 р. н., м. Бердянськ. 24.09.2022 р.
4. Глотов Б. Реформування системи організації державної влади в умовах глибокої політичної кризи. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2014_2_3/ (дата звернення: 06.09.2022).
5. Колодій А. Феномен Майдану в контексті пошуку моделі врядування в Україні. *Агора*. Вип. 13: Революція відбулася: що далі? Київ: Стилос, 2014. С. 22–36.
6. Турченко Г., Турченко Ф. Проект «Новоросія»: 1764–2014. Ювілей на крові. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 158 с.